

INVENTARIS VAN HET ARCHIEF VAN DE
GEMEENTE DIKKELVENNE

(1793) 1795-1921

RIJKSARCHIEF TE GENT
INVENTARISSEN

1xx

ISBN : 978 90 5746 xxx x

Algemeen Rijksarchief

D/2016/531/0xx

Bestelnummer: Publ. 56xx

Algemeen Rijksarchief
Ruisbroekstraat 2
1000 Brussel

De volledige lijst van onze publicaties kan u gratis bekomen op eenvoudig verzoek (publicat@arch.be)
of raadplegen op internet (<http://arch.arch.be>)

Nummer toegang: GEM35

Inventaris van het archief van de
gemeente Dikkelvenne

(1793) 1795-1921

door

Valerie GHEYSENS en Joke VERFAILLIE

Brussel
2016

Wijze van aanvragen

Archiefstukken beschreven in deze inventaris, worden aangevraagd door het opgeven van het *nummer van de toegang*, vermeld op het titelblad en in de rechterbovenhoek van elke bladzijde:

GEM35

en door opgave van het *bestanddeelnummer* dat u aantreft links vóór elke archiefbeschrijving.

Beperkingen inzake raadpleging en reproductie

Het archief is ouder dan 100 jaar en bijgevolg openbaar. De raadpleging is vrij. Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief zoals verschenen in het Belgisch Staatsblad op 23 september 2011, onder voorbehoud van herziening.

Voorkeurvorm voor het citeren van het archief

Het verdient aanbeveling om het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie.

Volledig: RIJKSARCHIEF TE GENT, *Archief van de gemeente Dikkelvenne*, nr. [bestanddeelnummer]

Verkort: RAG, *Gemeente Dikkelvenne*, nr. [bestanddeelnummer]

INHOUDSOPGAVE

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF	7
I. IDENTIFICATIE.....	7
II. GESCHIEDENIS VAN ARCHIEFVORMER EN ARCHIEF	7
A. Archiefvormer.....	7
1. <i>Naam</i>	7
2. <i>Geschiedenis</i>	7
B. Archief	8
1. <i>Geschiedenis</i>	8
2. <i>Verwerving</i>	9
III. INHOUD EN STRUCTUUR.....	9
A. Inhoud	9
B. Selecties en vernietigingen.....	9
C. Toekomstige aangroei/aanvullingen	10
D. Ordening.....	10
IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK.....	10
A. Voorwaarden voor de raadpleging	10
B. Voorwaarden voor de reproductie.....	10
C. Taal en schrift van de documenten.....	11
D. Toegangen.....	11
E. Aanwijzingen voor het gebruik.....	11
V. VERWANT MATERIAAL	11
A. Bestaan en bewaarplaats van originelen	11
B. Bestaan en bewaarplaats van kopieën	12
C. Documenten met een verwante inhoud.....	12
D. Bibliografie	12
VI. BESCHRIJVINGSBEHEER	13
VII. BIJLAGEN	13
INVENTARIS	15
I. ALGEMEEN	15
II. FINANCIËN EN FISCALITEIT	16
A. Rekeningen en verantwoordingsstukken van de ontvanger.....	16
B. Bescheiden betreffende de belastingen	16
III. BURGERLIJKE STAND	17
IV. MILITAIRE ZAKEN	17
A. Nationale militie (1817-1923).....	17

B. Burgerwacht (1830-1921)	18
V. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	18
VI. OPENBARE WERKEN	18
VII. ONDERWIJS EN CULTUUR.....	19
VIII. SOCIALE VOORZIENINGEN.....	19
IX. VOOGDIJ OVER HET BUREEL VAN WELDADIGHEID (1796-1925).....	19
CONCORDANS	21
INDEX OP PERSOONS- EN PLAATSNAMEN.....	23

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

I. IDENTIFICATIE

<i>Referentie:</i>	BE RAG, Gemeente Dikkelvenne (514-143 G) Nummer toegang: GEM35
<i>Naam:</i>	Archief van de gemeente Dikkelvenne
<i>Datering:</i>	(1793) 1795-1921
<i>Beschrijvingsniveau:</i>	Archiefbestand
<i>Omvang:</i>	99 nrs. (1,34 s.m.)

II. GESCHIEDENIS VAN ARCHIEFVORMER EN ARCHIEF

A. ARCHIEFVORMER

1. NAAM

Gemeente Dikkelvenne

2. GESCHIEDENIS

Het decreet van 14 december 1789 en het daaropvolgende besluit van 10 december 1795 (19 Frimaire jaar IV) maakten komaf met de institutionele indelingen op lokaal niveau die tijdens het ancien régime hadden bestaan¹. Er werden *municipalités* of “gemeenten” opgericht, die de gemeentelijke belangen moesten behartigen en die taken moesten uitvoeren die hen door bevoogdende overheden waren opgedragen. Vanaf 1797 kregen deze gemeenten ook politionele bevoegdheden.

Aanvankelijk werden kleinere gemeenten met minder dan 5000 inwoners samengevoegd in grotere kantonmunicipaliteiten. Dikkelvenne behoorde op die manier tot het municipaal kanton Oosterzele (1796-1800). Op gerechtelijk vlak werd Dikkelvenne vanaf 1796 tot de fusie ingedeeld bij het gerechtelijk arrondissement Gent, kanton Oosterzele. Bestuurlijk ressorteerde de gemeente vanaf 1800 onder het administratief arrondissement Gent. Dikkelvenne zag zich achtereenvolgens in vier verschillende militiekantons ingedeeld, namelijk Oosterzele (1817-1870), Melsen (1870-1890), Gavere (1890-1913) en opnieuw Oosterzele (1913-1914). Daarnaast behoorde de gemeente uiteraard tot het Schelvedepartement (1796-1815), dat later de provincie Oost-Vlaanderen werd.

---

¹ Gebaseerd op *Dikkelvenne*, in DE POTTER F. en BROECKAERT J., *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen. Eerste reeks: Arrondissement Gent*, Gent, 1864-1870, deel 2 en VRIELINCK S., *De territoriale indeling van België (1795-1963)*, Leuven, 2000, 3 dln. Meer algemene gegevens zijn afkomstig uit VAN DEN EECKHOUT P., *De gemeenten en de lokale openbare instellingen*, in VAN DEN EECKHOUT P. en VANTHEMSCHÉ G. (red.), *Bronnen voor de studie van het hedendaagse België. 19de-21ste eeuw*, Brussel, 2009, p. 31-92. Zie tevens de meest recente versie van DUJARDIN J., SOMERS W., VAN SUMMEREN L. e.a. (red.), *Praktisch handboek voor gemeenterecht*, uitgeverij Die Keure, waarin bevoegdheden, organisatie en werking in detail worden behandeld.

De gemeentewet van 30 maart 1836, die pas aan het einde van de 20ste eeuw fundamentele wijzigingen zou ondergaan, was de voornaamste basis voor de organisatie van het gemeentelijke bestuur, dat uit een gemeenteraad en een college van burgemeester en schepenen bestaat. De leden van de gemeenteraad worden rechtstreeks verkozen, waarbij hun aantal in verhouding staat tot het aantal inwoners. Voor Dikkelvenne schommelde dit aantal tussen negen en elf leden. De gemeenteraad heeft een reglementair en beslissend karakter betreffende zaken van gemeentelijk belang, beraadslaagt over elk onderwerp dat door hogere overheden wordt opgelegd en heeft op gemeentelijk niveau de volheid van bevoegdheid.

Het college van burgemeester en schepenen heeft daarentegen slechts toegewezen bevoegdheid en kan dus enkel optreden wanneer de wet het daartoe uitdrukkelijk bevoegd stelt. Het is evenwel in belangrijke mate het beleidsbepalend orgaan van de gemeente en staat onder meer in voor de bekendmaking en uitvoering van de besluiten van de gemeenteraad, het beheer van de gemeentelijke instellingen en eigendommen, het toezicht op het gemeentepersoneel, het leiden van gemeentewerken en de uitvoering van wetten, decreten en andere normatieve regels die zijn uitgevaardigd door hogere overheden (i.c. provincie en nationale overheid, later gemeenschappen, gewesten en federale staat). Ook in dit geval wordt het aantal leden bepaald door het inwonersaantal, waardoor Dikkelvenne het doorgaans met twee of drie schepenen moest stellen.

De burgemeester - tijdens de Franse tijd stevast aangeduid als *maire* - is hoofd van de administratieve politie en voert als dusdanig politiematregelen uit, ondertekent besluiten en brieven en is daarenboven ambtenaar van de burgerlijke stand. Hij werkt nauw samen met de gemeentesecretaris, die de link vormt tussen gemeenteraad, schepencollege en de verschillende functionele diensten en onderverdelingen die in de gemeentelijke organisatie zijn ontstaan.

Als relatief kleine gemeente ontsnapte ook Dikkelvenne niet aan de grote fusieoperatie die in de tweede helft van de 20ste eeuw werd doorgevoerd. Ten gevolge van de wet van 30 december 1975 werd Dikkelvenne vanaf 1 januari 1977 een deelgemeente van de fusiegemeente Gavere, net als Asper, Baaigem, Semmerzake en Vurste.

B. ARCHIEF

1. GESCHIEDENIS

Uit een inspectieverslag van 2 augustus 1884 blijkt dat het gemeentearchief werd bewaard in twee grote kasten in het gemeentehuis, met uitzondering van de stukken betreffende de burgerlijke stand die bij de gemeentesecretaris te vinden waren². Er bestond een inventaris uit 1837, die evenwel niet meer was bijgewerkt. Tijdens die 19de-eeuwse inspectie werden enkele stukken uit het ancien régime meegegeven met toenmalig rijksarchivaris Felix Henri d'Hoop. Zij werden toegevoegd aan het archief van rechtsvoorganger Land van Gavere, dat toen reeds in het Rijksarchief te Gent aanwezig was (zie 'Verwant materiaal'). Op 28 februari 1958 werd daar nog een aantal stukken aan toegevoegd, die eveneens afkomstig waren uit de archiefbewaarplaats van de gemeente Dikkelvenne³.

Kort daarna, op 30 april 1958, voerde een archivaris van het Rijksarchief opnieuw een plaatsbezoek uit. In de kleine archiefkamer, die was uitgerust met enkele rekken en nogal

---

² Alle gegevens werden gebaseerd op RIJKSARCHIEF TE GENT (RAG), *Archief van het Rijksarchief*, centraal dossier 466.

³ Zie tevens RAG, *Archief van het Rijksarchief*, aanwinstenregister 2, aanwinst 1958/7.

rommelig werd bevonden, werd geen oud archief meer aangetroffen. Wat het eigenlijke gemeentearchief betreft, werden leemtes genoteerd in de registers van de beraadslagingen van de gemeenteraad en het schepencollege. De bevolkingsregisters en het kadaster waren dan weer wel volledig. Naast enkele registers werd voornamelijk de aanwezigheid van tal van losse stukken genoteerd.

2. VERWERVING

Het grootste deel van de archiefstukken in deze inventaris werd na afloop van het plaatsbezoek van 30 april 1958 overgebracht naar het Gentse Rijksarchief. Deze operatie werd geregistreerd als aanwinst 1958/28 en bestond uit acht registers, 25 pakken, vijf banden, één kohier en één stuk, beschreven als 40 bestanddeelnummers⁴. Tot aan deze herinventarisatie werd aan dat geheel nog slechts één stuk toegevoegd, dat via een anonieme gift aan het Rijksarchief te Ronse op 24 juli 1980 aan het Gentse Rijksarchief werd doorgespeeld. Het ging om een affiche uit 1921, die werd geregistreerd als aanwinst 1980/17⁵.

Drie bestanddeelnummers in deze inventaris bevatten stukken die werden overgeheveld uit het oude conglomeraatbestand van het Land van Gavere (zie 'Concordans'). Voor de archiefgeschiedenis en het verwervingsproces van dat conglomeraatbestand wordt verwezen naar de algemene beschrijving van het archief in de desbetreffende inventaris⁶.

III. INHOUD EN STRUCTUUR

A. INHOUD

Het archief heeft betrekking op de gemeente Dikkelvenne tijdens de periode (1793) 1795-1921. Dit plattelandsdorp situeert zich in Oost-Vlaanderen langs de Schelde, ongeveer halverwege tussen Gent en Oudenaarde.

Het grootste deel van het archief is 19de-eeuws en illustreert de verschillende taken van het gemeentebestuur. Een aantal taakgebieden komt meer aan bod dan andere. Zo handelt een relatief groot aantal archiefbescheiden over financiën en fiscaliteit. Daarnaast is ook een behoorlijk aantal stukken met betrekking tot militie aanwezig, waarin heel wat persoonsgegevens kunnen worden gevonden. Van andere taakgebieden, zoals burgerlijke stand, openbare orde en veiligheid, openbare werken, onderwijs en cultuur, sociale voorzieningen en voogdij over het Bureel van Weldadigheid zijn slechts enkele archivalische sporen terug te vinden.

B. SELECTIES EN Vernietigingen

Dit archiefbestand is eerder fragmentarisch bewaard. Volledige, of gewoon uitgebreide reeksen zijn er niet in aanwezig. Onderzoek ter plaatse, in de archiefbewaarplaats van de

---

⁴ RAG, *Archief van het Rijksarchief*, aanwinstenregister 3, aanwinst 1958/28.

⁵ RAG, *Archief van het Rijksarchief*, aanwinstenregister 4, aanwinst 1980/17. Dit stuk, het huidige bestanddeelnummer 92, werd in de oude inventaris toegevoegd als bestanddeelnummer 41.

⁶ VERFAILLIE J., *Inventaris van het archief van de heer, het leenhof en de schepenbanken van het Land van Gavere (1535-1810)* (Rijksarchief te Gent, inventarissen 111, leeszaaltoegang AR50), Brussel, 2013, p. 17-18. Zie tevens, voor een meer uitgebreide versie, VERFAILLIE J., "Of Archives and Men". *Identificatie van de archiefvormers in het conglomeraatbestand Land van Gavere (eind 15de eeuw - ca. 1820)*, onuitgegeven verhandeling ManaMa Archivistiek, Brussel, 2006, deel 1, passim.

gemeente Gavere, zou moeten uitwijzen of de documenten complementair aan dit archief hetzij nog bewaard zijn, hetzij op een onbekend tijdstip verloren zijn gegaan.

Omdat alle documenten van vóór 1950 dateren, werden in het Rijksarchief geen selectie en vernietiging toegepast, dit conform de recentste selectielijst voor gemeenten: *Classificatie en selectie naar functies van Vlaamse gemeentearchieven. Voorschriften en advies (VVBAD, sectie Archief en Hedendaags Documentbeheer, Werkgroep lokaal overheidsarchief, Subwerkgroep selectielijst gemeenten)*, Berchem, 2014.

C. TOEKOMSTIGE AANGROEI/AANVULLINGEN

Wat dit archiefbestand betreft, is geen toekomstige aangroei voorzien. Alle overige bekende documenten van de voormalige gemeente Dikkelvenne (?-1976) worden beheerd door de gemeente Gavere (zie 'Bestaan en bewaarplaats van originelen').

D. ORDENING

Voor de ordening van dit bestand werd een archiefschema opgesteld op basis van de standaard van het Belgische Rijksarchief⁷. Wegens het geringe aantal documenten werd archief met betrekking tot de kantonmunicipaliteit (1795-1800) niet apart behandeld. De basisstructuur bestaat uit een indeling van functionele aard en is als volgt:

I. ALGEMEEN

II. FINANCIËN EN FISCALITEIT

A. Rekeningen en verantwoordingsstukken van de ontvanger

B. Bescheiden betreffende de belastingen

III. BURGERLIJKE STAND

IV. MILITAIRE ZAKEN

A. Nationale militie (1817-1923)

B. Burgerwacht (1830-1921)

V. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

VI. OPENBARE WERKEN

VII. ONDERWIJS EN CULTUUR

VIII. SOCIALE VOORZIENINGEN

IX. VOOGDIJ OVER HET BUREEL VAN WELDADIGHEID (1796-1925)

IV. RAADPLEGING EN GEBRUIK

A. VOORWAARDEN VOOR DE RAADPLEGING

Het archief is ouder dan 30 jaar en bijgevolg openbaar. De raadpleging is vrij.

B. VOORWAARDEN VOOR DE REPRODUCTIE

Voor de reproductie van archiefstukken gelden de voorwaarden en tarieven van toepassing in het Rijksarchief.

---

⁷ Gebaseerd op *Archiefschema voor het archief van een gemeente vanaf 1795*, in COPPENS H., *De ontsluiting van archieven. Richtlijnen en aanbevelingen voor de ordening en beschrijving van archieven in het Rijksarchief (Miscellanea Archivistica. Manuale 21)*, Brussel, 1997, p. 447-458 en GADEYNE G., *Archiefschema voor de ordening van een ongestructureerd statisch gemeentearchief (1795 - ca. 1977) (Miscellanea Archivistica. Manuale 13)*, Brussel, 1993, passim.

C. TAAL EN SCHRIFT VAN DE DOCUMENTEN

De documenten zijn opgesteld in het Nederlands en / of het Frans. Waar nodig werd een opmerking toegevoegd over de materiële toestand van de stukken.

D. TOEGANGEN

Met deze toegang wordt het oude toegangsnummer 013/DIK (na verhuis in 2015 werd dit GEM35) van het Rijksarchief te Gent integraal vervangen: *Inventaris van gemeentearchief van Gavere (Rijksarchief te Gent, leeszaaltoegang 013/DIK)*, Gent, 1958. Het bestand bevat tevens enkele archiefstukken die werden afgescheiden van het archiefbestand Land van Gavere, zoals te zien is in de concordans.

E. AANWIJZINGEN VOOR HET GEBRUIK

De archiefstukken in dit bestand werden gedetailleerd beschreven. Een index op persoons- en plaatsnamen is voor de raadpleger een extra hulpmiddel. De documenten kunnen worden aangevraagd door het opgeven van het nummer van de toegang (vermeld op het titelblad en in de rechterbovenhoek van elke bladzijde), namelijk GEM35, en het bestanddeelnummer dat wordt aangetroffen links vóór elke archiefbeschrijving. Het verdient daarenboven aanbeveling om, bij het verwijzen naar documenten in een wetenschappelijke tekst, het archief de eerste maal te citeren met zijn volledige naam. Nadien kan worden volstaan met een verkorte referentie⁸.

V. VERWANT MATERIAAL

A. BESTAAN EN BEWAARPLAATS VAN ORIGINELLEN

Alle overige bekende documenten van de voormalige gemeente Dikkelvenne (?-1976) worden momenteel beheerd door de gemeente Gavere, waarvan Dikkelvenne een deelgemeente vormt. Na de fusie van 1 januari 1977 werd het archief van alle deelgemeenten naar het gemeentehuis in Gavere overgebracht, waar het zich tot op heden bevindt⁹. Uit een enquête die in de jaren 1980 werd afgenomen, blijkt dat de archiefbewaarplaats voor het statisch archief zich hoofdzakelijk op de tweede verdieping situeert¹⁰. Het archief van de deelgemeenten, en dus ook van Dikkelvenne, is volledig geïnventariseerd volgens het (decimaal) systeem van de Vereniging van Steden en Gemeenten. Aparte deelinventarissen zijn beschikbaar voor Burgerlijke stand, Bevolking, Militie, Begrotingen, Dienstjaarrekeningen & bewijsstukken, Openbare werken en Bouw- & verkavelingsvergunningen. Van de registers bestaat slechts een beknopte plaatsingslijst, die alle registers van de verschillende deelgemeenten bundelt. Met uitzondering van die registers (hoofdzakelijk Burgerlijke stand, Bevolking, Notulen van de gemeenteraad en van het college van burgemeester en schepenen) beslaat dit archief ca. 33,60 s.m.

---

⁸ Respectievelijk

- volledig: RIJKSARCHIEF TE GENT, *Archief van de gemeente Dikkelvenne*, nr. [bestanddeelnummer]

- verkort: RAG, *Gemeente Dikkelvenne*, nr. [bestanddeelnummer]

⁹ Markt 1, 9890 Gavere. De gemeentelijke website biedt, wat archief betreft, hoofdzakelijk uitleg over genealogische opzoekingen, waarvoor de dienst bevolking het aanspreekpunt is. Zie <http://www.gavere.be> (geraadpleegd 15.10.2015).

¹⁰ Zie tevens RAG, *Archief van het Rijksarchief*, centraal dossier 523.

B. BESTAAN EN BEWAARPLAATS VAN KOPIEËN

In de leeszaal van de Rijksarchieven te Gent en te Beveren is een aantal akten van de burgerlijke stand van Dikkelvenne op microfilm te raadplegen. Het gaat om geboorten, huwelijken en overlijdens van 1796 tot 1870¹¹.

De akten uit de periode 1871-1910 zijn online beschikbaar op <http://search.arch.be> (geraadpleegd 15/10/2015). Op dezelfde server kunnen ook scans worden aangetroffen van geboorteakten (1792-1800, 1797-1823, tienjarige tafels 1792-1920), huwelijksakten (1792-1800, 1796-1870 met hiaten, tienjarige tafels 1813-1920) en overlijdensakten (1792-1800, tienjarige tafels 1792-1920).

C. DOCUMENTEN MET EEN VERWANTE INHOUD

Naast moderne bescheiden van de fusiegemeente (1977-...) bewaart de gemeente Gavere ook aparte statische archiefblokken (?-1976) van alle overige voormalige gemeenten op haar grondgebied, namelijk Asper, Baaigem, Gavere, Semmerzake en Vurste. In het Rijksarchief worden tevens archiefblokken van deze vijf voormalige gemeenten bewaard (zie Rijksarchief te Gent, leeszaaltoegangen code GEM). Met uitzondering van Asper mochten alle deelgemeenten zich tijdens het ancien régime tot het Land van Gavere rekenen. Asper had een afzonderlijke schepenbank, die evenwel ook voor Zingem optrad (zie Rijksarchief te Gent, leeszaaltoegangen code AR).

Het archief van de provincie Oost-Vlaanderen, de toezichhoudende overheid die het dichtst bij de gemeente stond, is in verschillende archiefblokken opgedeeld, waarvan een groot aantal zich reeds in het Rijksarchief bevindt (zie Rijksarchief te Gent, leeszaaltoegangen code PV). Enkele deelarchieven van het ministerie van Binnenlandse Zaken, tot het derde kwart van de 20ste eeuw de belangrijkste toezichhoudende instelling bij de federale overheid, zijn reeds beschikbaar in het Algemeen Rijksarchief te Brussel. Op hun beurt oefenen gemeenten doorgaans voogdij uit over kerkfabrieken, intercommunales, OCMW's, ... Met uitzondering van een klein archiefblok oud kerkarchief, bewaard in het Rijksarchief te Gent, wordt het archief van dergelijke lokale instellingen door de respectieve archiefvormers zelf bewaard (zie Rijksarchief te Gent, leeszaaltoegangen code PAR).

D. BIBLIOGRAFIE

BUNTINX W., AUGUSTYN B., CEÛPPENS L. en VERFAILLIE J., *Archiefvormers in het gerechtelijk arrondissement Gent*, Brussel, 2008, 3 dln.

Dikkelvenne, in DE POTTER F. en BROECKAERT J., *Geschiedenis van de gemeenten der provincie Oost-Vlaanderen. Eerste reeks: Arrondissement Gent*, Gent, 1864-1870, deel 2.

HASQUIN H., *Gemeenten van België. Geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek*, Brussel, 1980, 3 dln.

VAN DEN EECKHOUT P., *De gemeenten en de lokale openbare instellingen*, in VAN DEN EECKHOUT P. en VANTHEMSCHE G. (red.), *Bronnen voor de studie van het hedendaagse België, 19de-21ste eeuw*, Brussel, 2009, p. 31-92.

---

¹¹ Tot 1797 kunnen deze worden gecombineerd met de microfilms van de parochieregisters van Dikkelvenne, die zowel voor dopen, huwelijken als begrafenissen beschikbaar zijn voor de periode 1605-1797. Er werd een index op voorzien voor de periode 1609-1797. Deze parochieregisters zijn tevens gescand en zijn online beschikbaar op <http://search.arch.be> (geraadpleegd 15/10/2015), meer bepaald dopen (1605-1797, index 1609-1797), huwelijken (1610-1797, index 1610-1797) en begrafenissen (1625-1797, index 1625-1796).

VERFAILLIE J., *Inventaris van het archief van de heer, het leenhof en de schepenbanken van het Land van Gavere (1535-1810) (Rijksarchief te Gent, inventarissen 111)*, Brussel, 2013.

VERFAILLIE J., “*Of Archives and Men*”. *Identificatie van de archiefvormers in het conglomeraatbestand Land van Gavere (eind 15de eeuw - ca. 1820)*, onuitgegeven verhandeling ManaMa Archivistiek, Brussel, 2006, 2 dln.

VRIELINCK S., *De territoriale indeling van België (1795-1963)*, Leuven, 2000, 3 dln.

VI. BESCHRIJVINGSBEHEER

Een eerste stap in de inventarisatie van dit bestand werd in de zomer van 2010 gezet door jobstudente Valerie Gheysens. Zij beschreef de stukken en voerde een eerste ordening door. Zowel ordening als beschrijving werden anno 2014-2015 overlopen en verfijnd door Joke Verfaillie, archivaris van het Rijksarchief te Gent. Zij stelde tevens de algemene beschrijving van het archief op.

De ordening gebeurde op basis van de richtlijnen en de model-archiefschema's uit GADEYNE G., *Archiefschema voor de ordening van een ongestructureerd statisch gemeentearchief (1795 - ca. 1977) (Miscellanea Archivistica. Manuale 13)*, Brussel, 1993; COPPENS H., *De ontsluiting van archieven. Richtlijnen en aanbevelingen voor de ordening en beschrijving van archieven in het Rijksarchief (Miscellanea Archivistica. Manuale 21)*, Brussel, 1997 en de *Richtlijnen voor de inhoud en vormgeving van een archiefinventaris*, Brussel, augustus 2012.

VII. BIJLAGEN

In onderstaande lijst werden alle burgemeesters opgenomen die in literatuur over de gemeente zijn geïdentificeerd¹². Wegens het feit dat deze inventaris stukken bevat tot ca. het eerste kwart van de 20ste eeuw, werd de lijst beperkt tot die periode.

DE RAEDT, Jan Frans	1783-1802
VERMEIREN, C.	1802-1809
STEVENS, P.F.	1809-[1814]
DE SMET, Eugène	1814-1825
VAN DEN MEERSSCHAUT, K.L.	1825-1830
DE VOS, Martinus	1830-1848
VAN DEN MEERSSCHAUT, Charles Louis	1848-1863
DE CLERCQ, Benigne Cyrille	1865-1901
DE VISSCHER, Jean Baptiste	1901-1907
STOCKMAN, Aimé	1907-1920
DE VOS, D.	1920-1921
DE BOEVER, Theophiel	1921-[1939]

¹² Gebaseerd op *Dikkelvenne*, in DE POTTER F. en BROECKAERT J., *Geschiedenis*, p. 22; *Almanach Royal officiel de Belgique*, Brussel, passim en gegevens uit het voorliggende archiefbestand.

INVENTARIS

I. ALGEMEEN

- 1-27. Ingekomen brieven.
1826-1886 (met hiaten). 3 pakken, 17 omslagen en 11 stukken
1.	1826.	1 omslag
2.	1828.	1 omslag
3.	1830.	1 omslag
4.	1831.	1 stuk
5.	1832.	1 omslag
6.	1833.	1 omslag
7.	1834.	1 omslag
8.	1835.	1 omslag
9.	1836.	1 omslag
10.	1838.	1 pak
11.	1839.	1 omslag
12.	1840.	1 omslag
13.	1841.	1 omslag
14.	1842.	1 stuk
15.	1843.	1 pak
16.	1844.	1 pak
17.	1845.	2 stukken
18.	1851.	2 stukken
19.	1852.	1 omslag
20.	1853.	1 omslag
21.	1854.	1 omslag
22.	1855.	1 omslag
23.	1856.	1 omslag
24.	1857.	1 omslag
25.	1881.	2 stukken
26.	1885.	1 stuk
27.	1886.	2 stukken
- 28-29. Kopieboeken van uitgaande brieven.
1835-1842, 1847-1857. 2 delen
28.	“Brievenboek”. 10 juli 1835 - 8 augustus 1842.	
29.	“Copijboek”. 10 januari 1847 - 20 maart 1857.	
30. Register van de beraadslagingen van het college van burgemeester en schepenen.
21 september 1842 - 9 mei 1855. 1 deel

31. “Register van Publicatien”, register van afkondiging van de besluiten van het college van burgemeester en schepenen.
2 januari 1859 - 17 januari 1904. 1 deel

II. FINANCIËN EN FISCALITEIT

A. REKENINGEN EN VERANTWOORDINGSSTUKKEN VAN DE ONTVANGER

- 32-33. Dossiers inzake de activiteiten van gemeentelijke ontvangers, samengesteld ter voorlegging aan de burgemeester van Dikkelvenne en de prefect van het Schelvedepartement.
(1793) 1795-1811. 2 omslagen
32. Thomas Jacques Van Colombier, ontvanger voor de jaren 1793-1795.
(1793) 1795-1811.
33. Louis Tack, ontvanger voor de jaren 1795-1800 (Jaar IV-VIII).
1795-1811.
34. Bewijsstukken, hoofdzakelijk mandaten met betaalbewijzen, ter staving van de jaarrekening van 1850.
1849-1852. 1 lias

B. BESCHIEDEN BETREFFENDE DE BELASTINGEN

- 35-48. “Register der patentschuldigen”, registers van patentbelastingplichtigen.
1823-1838 (met hiaten). 6 omslagen, 8 katernen en 4 stukken
35. 1823. 2 katernen
36. 1824. 1 omslag
37. 1825. 1 omslag
38. 1826. 2 katernen
39. 1827. 1 omslag
40. 1828. 1 katern
41. 1829. 1 katern
42. 1831. 1 omslag
43. 1833. 1 omslag
44. 1834. 2 katernen
45. 1835. 2 stukken
46. 1836. 1 omslag
47. 1837. 1 stuk
48. 1838. 1 stuk
49. Verklaring van de burgemeester en de assessoren dat de inhoud van de fiscale circulaire van 26 augustus 1826 en de tabellen uit de circulaire van 23 maart 1829 niet van toepassing zijn.
1 maart 1830. 1 stuk
- 50-52. “Matrice Cadastrale”, kadastrale leggers.
20 februari 1835. 3 delen
50. Volume 1, artikels 1-446.
51. Volume 2, artikels 447-754.
52. Volume 3, artikels 755-926.

53. Kopie van een besluit van het college van burgemeester en schepenen naar aanleiding van klachten over de rol van de hoofdelijke omslagbelastingen, oorspronkelijk opgesteld op 21 juni 1846 en gepubliceerd op 29 juni 1846. 1846. 1 stuk

III. BURGERLIJKE STAND

54. Register van huwelijksaankondigingen, met inbegrip van diverse uittreksels en losse bijlagen. 1800-1801 (Jaar IX). 1 katern
55. Uittreksel uit de minuten van akten van het vredegerecht van het kanton van Oosterzele te Bottelare, betreffende de registratie van de geboorte van Francisca De Smet uit Dikkelvenne. 1829. 1 stuk
56. Uittreksels uit het doopregister van de parochie Dikkelvenne, geauthentificeerd door de burgemeester. Begin 19de eeuw. 1 omslag

IV. MILITAIRE ZAKEN

A. NATIONALE MILITIE (1817-1923)

- 57-58. Inschrijvingsregisters van dienstplichtigen. 1817-1836 (met hiaten). 2 banden
57. 1817-1818, 1820, 1822-1826.
58. 1827-1836.
- 59-61. Alfabetische lijsten van ingeschreven dienstplichtigen. 1817-1845. 3 banden
59. 1817-1826.
60. 1827-1836.
61. 1837-1845.
- 62-65. Nominatieve staten van dienstplichtigen. 1828-1843. 1 lias en 4 stukken
62. 1828-1840. 1 lias
63. 1841. 2 stukken
64. 1842. 1 stuk
65. 1843. 1 stuk
- 66-77. Individuele dossiers. 1828-1843. 2 pakken en 10 omslagen
66. Familienaam A. 1 omslag
67. Familienaam B. 1 omslag
68. Familienaam D. 1 pak
69. Familienaam H. 1 omslag
70. Familienaam K. 1 omslag
71. Familienaam L. 1 omslag
72. Familienaam M. 1 omslag
73. Familienaam R. 1 omslag

74.	Familienaam S.	1 omslag
75.	Familienaam T.	1 omslag
76.	Familienaam V.	1 pak
77.	Familienaam W.	1 omslag

B. BURGERWACHT (1830-1921)

78.	Akte van benoeming van Emmanuel Van Adorp als voorzitter van de “Conseil de recensement”.	
	1848.	1 stuk
79-80.	Inschrijvingsregisters.	
	1851-1852.	2 katernen
79.	Geboortejaar 1829.	
	1851.	
80.	Geboortejaar 1830.	
	1852.	
81-83.	Processen-verbaal van verkiezingen van verschillende graden binnen de Burgerwacht.	
	1853, 1859, 1864.	2 omslagen en 1 stuk
81.	1853.	1 omslag
82.	1859.	1 stuk
83.	1864.	1 omslag

V. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

84.	Proces-verbaal, opgesteld door deurwaarder François Malbrant van de rechtbank van eerste aanleg te Gent, betreffende de inbeslagname van goederen van Jacques Jansegers te Dikkelvenne.	
	4 februari 1802 (15 pluviôse jaar X).	1 stuk
85.	Register van “Onderrigtingen inhoudende op de Galei-slaven en andere Persoonen van hunne straf ontslagen of aen de zelve hebbende voldaan, onder het toezigt der hooge Policie geplaetst, en wonende in de gemeente”, inschrijvingsregister van ex-veroordeelden die in de gemeente verblijven.	
	1817.	1 katern
86.	Attestatie betreffende de invrijheidsstelling van Bernard Timmerman, afgeleverd door de administratie der gevangnissen te Gent.	
	1830.	1 stuk

VI. OPENBARE WERKEN

87.	Proces-verbaal van de voorschouwing van straten en wegen.	
	25 maart 1831.	1 katern
88.	Dossier inzake wegenwerken aan en het invoeren van barrièrerechten op diverse wegen doorheen het dorp, onder meer op de verbindingswegen met Beerlegem, Gavere, Hundelgem, Meilegem, Nederzwalm-Hermelgem en Schelderode.	
	1840-1870.	1 pak
	Bevat plannen.	

89. Dossier inzake de staat van en verbeteringswerken aan buurtwegen, uitgevoerd in de jaren 1841 tot 1845.
1846. 1 omslag
90. Minuut van een brief aan de arrondissementscommissaris te Gent betreffende overtredingen op het reglement over de stoomscheepvaart op de Schelde.
1881. 1 stuk

VII. ONDERWIJS EN CULTUUR

91. Uittreksels uit het "Register van beraadslagingen des Gemeenteraads" inzake het verstrekken van kosteloos lager onderwijs aan behoeftige kinderen.
1843-1904. 1 omslag
92. Affiche ter aankondiging van gemeentefeesten.
1921. 1 stuk

VIII. SOCIALE VOORZIENINGEN

93. Dossier inzake financiële steun aan en andere maatregelen ter verbetering van de situatie van behoeftige arbeiders, waaronder hun inschakeling voor het onderhoud van wegen.
1846-1856. 1 omslag
- 94-95. Dossiers inzake aanvragen om steun ten gevolge van rampsituaties.
1862-1863. 2 omslagen
94. Petrus Degroote, wegens het verlies van zijn enige melkkoe.
1862.
95. Weduwe van Désiré Kellens, wegens brand in haar woning.
1862-1863.

IX. VOOGDIJ OVER HET BUREEL VAN WELDADIGHEID (1796-1925)

96. Dossier inzake de aflossing van een rente door Livinus Lodewijk Stevens en de hypothecaire inschrijving te zijner laste, oorspronkelijk ten voordele van het Bureel van Weldadigheid van Dikkelvenne.
1843-1859. 1 omslag
97. Dossier inzake het toewijzen en bekostigen van onderstandswoonsten.
1845-1862. 1 omslag
98. Dossier inzake de verkoop van twee percelen land te Sint-Maria-Latem.
1856-1857. 1 omslag
99. Dossier inzake het toekennen van een lening van het armenbestuur van Dikkelvenne aan de gemeente.
1857. 1 omslag

CONCORDANS

De oude nummers zijn afkomstig uit de oude ordening van twee archiefbestanden, namelijk het voormalige blok modern gemeentearchief van Dikkelvenne en het archief van het Land van Gavere (zie 'Geschiedenis van archiefvormer en archief' en 'Verwant materiaal').

OUD NUMMER	NIEUW NUMMER
Dikkelvenne 1	30
Dikkelvenne 2	31, 25-27, 90
Dikkelvenne 3	1
Dikkelvenne 4	2
Dikkelvenne 5	3, 49, 55
Dikkelvenne 6	4-5
Dikkelvenne 7	6
Dikkelvenne 8	7
Dikkelvenne 9	8
Dikkelvenne 10	9
Dikkelvenne 11	10
Dikkelvenne 12	11
Dikkelvenne 13	15
Dikkelvenne 14	12, 16
Dikkelvenne 15	13, 18-24
Dikkelvenne 16	14, 28
Dikkelvenne 17	29
Dikkelvenne 18	54
Dikkelvenne 19	17, 50
Dikkelvenne 20	51
Dikkelvenne 21	52
Dikkelvenne 22	35-48
Dikkelvenne 23	34
Dikkelvenne 24	91
Dikkelvenne 25	78-83
Dikkelvenne 26	57
Dikkelvenne 27	58
Dikkelvenne 28	62-65, 86
Dikkelvenne 29	59
Dikkelvenne 30	60

Dikkelvenne 31	56, 61
Dikkelvenne 32	66-77
Dikkelvenne 33	53, 89, 93
Dikkelvenne 34	93
Dikkelvenne 35	94-95
Dikkelvenne 36	97
Dikkelvenne 37	96, 98-99
Dikkelvenne 38	85
Dikkelvenne 39	87
Dikkelvenne 40	88
Dikkelvenne 41	92
Land van Gavere 406	32
Land van Gavere 557	84
Land van Gavere 560	32-33

INDEX OP PERSOONS- EN PLAATSNAMEN

In deze index zijn alle persoons- en plaatsnamen (inclusief instellingen) opgenomen die in het inventarisgedeelte binnen een archiefbeschrijving worden vermeld, waarbij de cijfers verwijzen naar het relevante archiefbestanddeel. Het betreft uitsluitend plaatsnamen in België, zij werden niet nader geïdentificeerd.

B

BEERLEGEM, 88.
BOTTELARE, 55.

D

DEGROOTE, Petrus, 94.
DE SMET, Francisca, 55.
DIKKELVENNE, 32-33, 55-56, 84, 96,
99.

G

GAVERE, 88.
GENT, 84, 86, 90.

H

HUNDELGEM, 88.

J

JANSEGERS, Jacques, 84.

K

KELLENS, Désiré (weduwe van), 95.

M

MALBRANT, François, 84.
MEILEGEM, 88.

N

NEDERZWALM-HERMELGEM, 88.

O

OOSTERZELE, 55.

S

SCHELDE, 90.
SCHELDEDEPARTEMENT, 32-33.
SCHELDERODE, 88.
SINT-MARIA-LATEM, 98.
STEVENS, Livinus Lodewijk, 96.

T

TACK, Louis, 33.
TIMMERMAN, Bernard, 86.

V

VAN ADORP, Emmanuel, 78.
VAN COLOMBIER, Thomas Jacques, 32.